

OPETUSHALLITUS

Maailmankansalaisen kompetenssit

Mitä globalisoituminen haastaa meitä oppimaan

Liisa Jääskeläinen

Opetusneuvos

26.8.2011

OPETUSHALLITUS

Maailmankansalaisena Suomessa –hanke pohdinnan taustana – 16 koulua mukana

Tarkoitus

- 1) tunnistaa olennaisia **globalisoitumisen** ilmenemisulottuvuuksia
- 2) koota esityksiä maailmankansalaisen **kompetensseiksi** osana tulevaa **opetussuunnitelmauudistusta** syventäen ymmärtämystä kansalaisen taidoista
- 3) koota ja jatkojalostaa **hyviä opetuskäytäntöjä** ilmiökeskeisen ja transformatiivisen pedagogiikan keinoin

OPETUSHALLITUS

Prosessi

Hankesuunnitelma UM:lle + päätökset, marraskuu 2010

Koordinaatioryhmän asettaminen

Hankekoulujen etsintä, eDuunit

Avausseminaari 4.2.2011

Hankesuunnitelmien laadinta + arviointi, mahdollinen lisäohjaus ja tarkistus

Hankkeiden mahdollinen käynnistäminen oppilaitoksissa

Osaohjelma 5 alueellisessa opetussuunnitelmaseminaarissa

Sopimukset (14+2), artikkelit

Työseminaari 13.5.2011

Hanketyö jatkuu tai toteutuu oppilaitoksissa

Kansutus- ja informaatiokirje kouluille

Tulosten kokoaminen

- toimittajan vierailut oppilaitoksissa

- **päättöseminaari 13.10.2011** ja raportointi 21.10.2011 mennessä

Kv symposiumi 5.-7.10.2011 Hanasaassa

Julkaisu ja sen käännökset, Raportointi UM:lle marraskuussa

Verkkosivut yhdessä CLUE-hankkeen kanssa

Lähde: Kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaali, JY

- identiteetti osana ympäröivää maailmaa
- =kosmopoliittinen orientaatio=halukkuus ja valmius kohdata kulttuurista erilaisuutta + eläytyä toiseuteen
- maailmankansalaisuus **kansainvälistymisenä sekä ympäristövastuuseen ja eettisyyteen kasvuna**
- toimijuus **globaalissa kansalaisyhteiskunnassa**
 - lokaali, globaali, glokaali
- **poliittinen kosmopolitanismi** – kansallisvaltiot, unionit, maailmanvaltio
- **eettinen maailmankansalaisuus** = ihmisyyden eri puolien kunnioitus ja sitoutuminen pitämään jokaista yksilöä syntyperästä ja asemasta riippumatta tasa-arvoisena (Sihvola, 2004)

OPETUSHALLITUS

GLOBALISOITUMINEN oppimishaasteena

Andreotti, 2010

Uusliberaali tulkinta

- globalisaatiota tarkastellaan pääasiassa talouden ja kilpailun näkökulmasta, kehityksellä on suunta
- koulutuksen tehtävä on valmentaa ja sopeuttaa yksilöitä muuttuvaan tilanteeseen, erityisesti menestymään taloudellisessa kilpailussa

Postkolonialistinen tulkinta

- moderniteetin kritiikki →kehitys on epävarmaa
- kasvatuksen tehtävänä on opettaa kyseenalaistamaan, rakentamaan tietoa vuorovaikutuksessa, avaamaan monenlaisia näkökulmia, kohtaamaan epävarmuutta sekä toimimaan eettisesti

Kiitos, Anna-Leena Riitaoja!

Uusimpia mullistuksia

- Tutkimuskohteita maailmankansalaisille

Japanin tsunami ja ydinvoimalaonnettomuus

Demokratiakamppailu arabimaissa

Euroopan ja maailman talouskriisit

Vaalitulos Suomessa ja sen jälkimainingit

Nokian uudelleenjärjestelyt

Osama bin Ladenin teloitus

Norjan tragedia

Osaamisen ja sivistyksen parhaaksi

Maailmankansalaisuuteen kasvattaminen identiteettityönä

IDENTITEETTI TARKOITTA

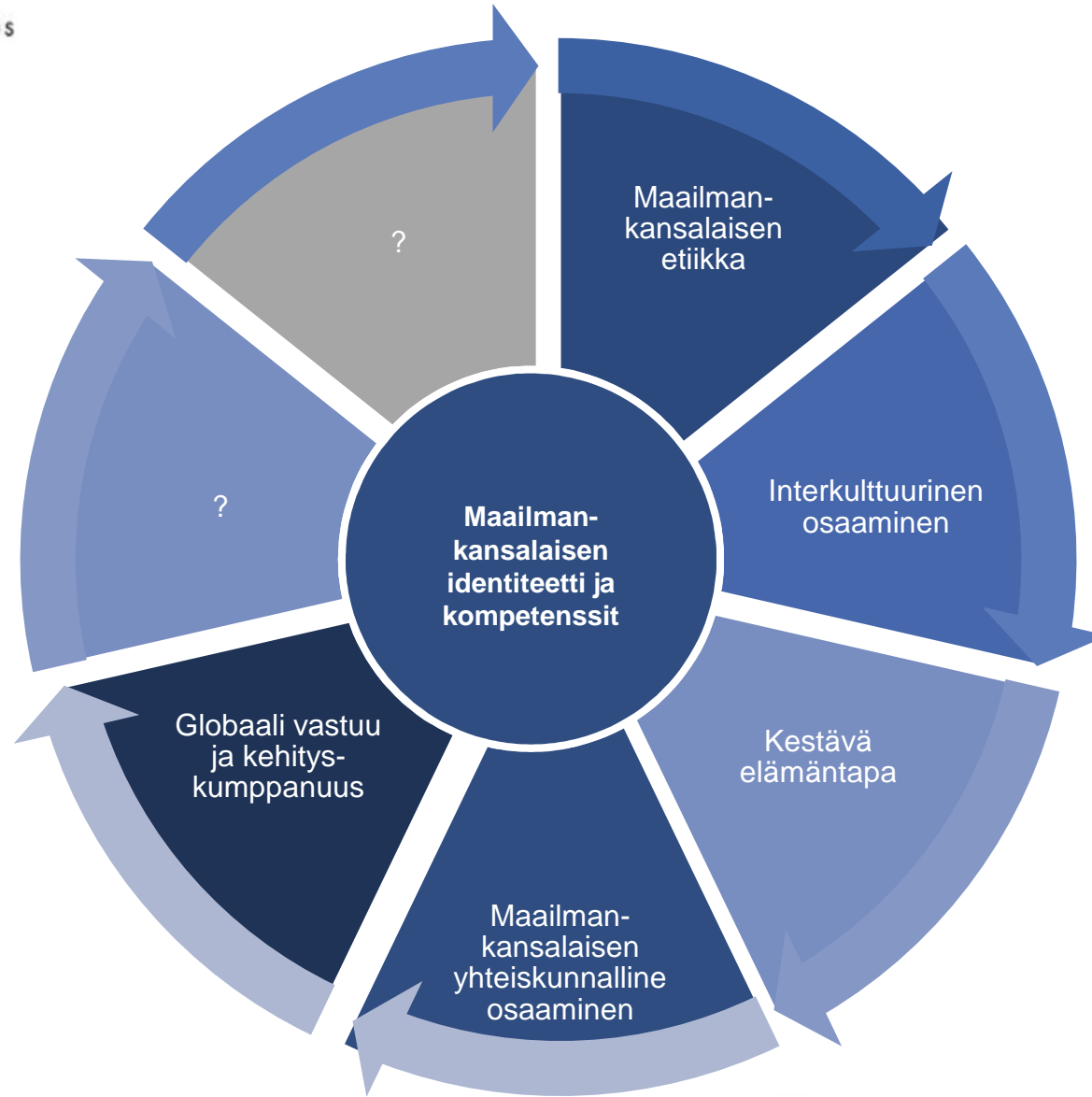
- psykologiassa ihmisen yksilöllistä käsitystä itsestään. Identiteetin perustana ovat ihmisten omat persoonalliset ominaisuudet, jotka voivat muuttua tai kehittyä vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. → MaaSussa ?
- sosiologiassa yksilön näkemystä eri ryhmiin kuuluvuudesta ja roolista siinä (ikä, sukupuoli, etninen ryhmä, kansallisuus...) → maailmankansalaisen ryhmät?
- filosofiassa sitä, mikä tekee ihmisestä määriteltävän ja tunnistettavan antamalla hänelle ominaisuuksia tai piirteitä, jotka mahdollistavat erottumisen muista → maailmankansalaisen piirteet?

Kohti kompetensseja

Kompetenssilla tarkoitetaan laaja-alaista toimintavalmiutta. Se on enemmän kuin vain tietoa tai taitoa. Siinä on kyse tietojen, taitojen ja arvojen yhdistämisestä ja kyvystä soveltaa opittua määrättyssä kontekstissa. (OECD, New Millennium Learners 2009.)

Lisäksi kompetenssit voidaan jäsentää tukemaan oppijan identiteetin rakentumista ja kypsymistä. Kompetenssit voivat olla tulevaisuusorientoituneita eli elämäntapaa, yhteiskuntaa ja kulttuuria uudistavia eli transformatiivisia ja emansipatoria.

**Universalismi on
globaalin etiikan
perusperiaate.**

Maailmankansalaisen etiikan peruspilarit

1. Ihmisoikeudet

2. Demokratia ja kansalaisyhteiskunta

3. Vähemmistöjen suojeleminen

**4. Sitoutuminen ristiriitojen
rauhanomaiseen ratkaisemiseen ja
avoimiin neuvotteluihin**

**5. Sukupolvien sisäinen ja keskinäinen
oikeudenmukaisuus**

Peruskoulun tuntijakouudistus (1)

- Työryhmä asetettu 21.8.2011
- Pj. johtaja Eeva-Riitta Pirhonen
- Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on vahvistaa
 - 1) taito- ja taideaineiden opetusta,
 - 2) liikuntaa
 - 3) yhteiskunnallista kasvatusta
 - 4) arvokasvatusta
 - 5) ympäristökasvatuksen asemaa
 - 6) oppiaineiden välistä yhteistyötä ja
 - 7) monipuolistaa kieliohjelmia.

Peruskoulun tuntijakouudistus (2)

- Työryhmän ehdotuksen tulee erityisesti vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta opetuksessa koko maan alueella. Työryhmän tulee kuulla eri sidosryhmiä.

Peruskoulun tuntijakouudistus (3)

Kun valtioneuvosto on päättänyt opetuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta, päätetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista. Uudistetut opetussuunnitelman perusteet valmistellaan 31.12.2014 mennessä. Asetuksen mukaiset opetussuunnitelmat otetaan käyttöön kaikkien perusopetuksen vuosiluokkien osalta 1.8.2016 lukien.

